

TARTALOM: XII. Piusz Pápa üzenete a Magyar Barát olvasóihoz! — Bálint Sándor: A GYÖNGYÖSI FAJDALMAS-KULTUSZ FERENCES GYÖKEREIRŐL. — A MAGYAR BARÁT NOVEMBERI SZÓZATA A SZULÓKHOZ. — NÉPÜNK SZENTÉLYEI: A PÁLOSOK SZIKLATEMPLOMA. P. Gyéressy Ágoston pálos tollából. — Dr. Monostory Elekné A GYERMEKNEVELÉSRŐL. — P. Schrotty Pál, OFM. A PÁPAK VILÁGTÖRTÉNELMI SZEREPÉRŐL. — P. Kiss Szaléz OFM. SZENT ERZSEBET SZOCIALIS HATÁSÁNAK TITKÁRÓL. — P. Réthy Apollinár OFM. SZENT FERENC TÁRSADALMI KÜLDETÉSÉRŐL, ír tanulmányt. — NEPI TANULMÁNYAINK GYÜMÖLCSE Marosszéki Zoltán OFM. gyűjtése a búcsúénekek vadvirágágyaiból. — Várkonyi Anna ARANYHÍD c. novellája. — Kubinyi Déce verse: ÜZENTEK JULIÁN BARÁTÉRT. — P. Somhegyi Veremund kapucinus házfőnök aranymiséje. — GALAMBÓC. — ÜZENÜNK. HALOTTAINK. LELKI SZÖVETSEG

1943. NOVEMBER HÓ.

«MAGYAR BARÁT»

előfizetési ára egész évre 3.60 P, félévre 1.80 P, egyes szám ára 30 fillér.
Csekkszám: 51.581. Üres befizetési lapot 3 fillérért a postán kaphatunk.
A kéziratokat minden hó 25-ig küldjük a szerkesztőségbe.
Kéziratokat nem őrzünk meg, csak portó mellékelése esetén küldünk vissza.
Kiadja a Kapisztrán Szent Jánosról nevezett Ferences Rendtartomány.

A Kapisztrán Szent Jánosról nevezett Ferences Rendtartomány előljárósága a Magyar Barát szerkesztőségében a következő változásokat rendelte el:

A MAGYAR BARÁT SZERKESZTŐSÉGÉT,

s vele a lap szerkesztésének, valamint a ferences kiadványok (Gyöngyösi Ferences Könyvek, A lelki élet ferences mesterei, Magyar Barát „Pax et Bonum!” kiadványai, a Magyar Katolikus Néprajz Füzetei [Kultuszfüzetek]) sajtó alá való rendezésének hivatalát Gyöngyösön hagyta meg. Tehát a Magyar Barát tartalmára vonatkozó cikkek, közlemények, hírek, észrevételek, útbaigazítások, hirdetések, stb. a következő címre tartoznak:

MAGYAR BARÁT SZERKESZTŐSÉGE. GYÖNGYÖS, FERENCESEK.

Telefonunk száma: 179. Meghívás útján kérjük a szerkesztőt. Üzenetet vagy rendelést első hívásra felvesz a rendház vezetősége.

A MAGYAR BARÁT KIADÓHIVATALÁT,

vagyis a lap küldésével, a megrendelők címének változásával, a könyvek, füzetek, kegyeszek, stb. megrendelésével kapcsolatos ügyeket pedig Vácra helyezte rendi hatóságunk. Aki tehát a Magyar Barátot, a Gyöngyösi Ferences Könyveket, A lelki élet ferences mestereit, a Magyar Katolikus Néprajz füzeteit (Kultuszfüzeteket), vagy egyéb kiadványainkat szándékozik megvenni, a következő címen rendelje meg:

MAGYAR BARÁT KIADÓHIVATALA. VÁC, FERENCESEK.

Postafiók: 16. Telefonszám: 134.

A MAGYAR BARÁT TÁBORA

jóval nagyobb, mint olvasóinak száma. Kultuszfüzeteink és népi mozgalmunk révén 100.000 hívónél is több lélek van velünk összeköttetésben. Ép ezért szeretettel kérjük olvasóinkat, hogy a rendi előljáróságnak ezt az intézkedését szervezőink, munkatársaink, búcsúvezéreink és előimádkozóink körében is terjesszék.

MAGYAR BARÁT FERENCES KÖZLÖNY

XXIII. évf. 11. sz. 1943. november 15.
Megjelenik minden hó 15-én.

Felelős kiadó és szerkesztő:
P. dr. Dám Ince, O. F. M.

Secretaria Di Stato Di Sua Santità
No 72550.
Da Citarsi Nella Risposta.

Dal Vaticano die 14 Octobris 1943.

Rev.me Pater,

Tua interesse opinor rescire, quae folia filii S. Francisci Seraphici, in unum collecta volumen, Augusto Pontifici porrecta volebant, ac Beatissimo Patri gratissima fuisse, non solum idcirco quod, nimium iam assueto passiflorae, florum felicioris ominis afflabant aroma, verum hanc potissimum ob causam, quod ista folia totidem sunt testimonia obsequiosae erga vicarium Christi voluntatis, illiusque fidei, cuius in urbe S. Stephani Regis Sanctitas Sua, paulo prius quam ad Summum Pontificatum ascendit, testis fuit et praeco.

In vicem autem amoris et studii carissimorum Sibi filiorum, quodammodo inclusi foliis, Beatissimus Pater optima quaeque a Deo exoptat dona caelestia, et in horum auspiciem, omnibus et singulis Apostolicam impertit Benedictionem,

Te orans ut huius nuntii laetitiam, tuo commodo, communices cum iis ad quem spectat, me, qua par est observantia, profiteor

Paternitati Tuae addictissimum
Aloys. Card. Maglione

Rev.mo P. Provinciali Provinciae S. Capistrani O. F. M. Budapestinum.

Őszentsége Államtitkársága.
72550. szám.
Válaszlevél.

A Vatikánállamból 1943. november 14-én.

Főtisztelendő Atyám,

úgy értesülök, hogy Szeráfi Szent Ferenc fiai lelkicsokorral kedveskedtek a Pápa Őszentségének. A Szentatya kegyesen vette figyelmémet. Nemcsak azért, mert a szenvedés annyira megszokott virága, a passiflóra mellett, a boldogabb előjelek virágainak illatát árasztja, hanem különösen azért, mert ennek a csokornak minden virága Krisztus iránt érzett odaadó lelkületnek és annak a hitnek bizonyosága, amelynek Szent István király fővárosában, pápai trónra emelkedése előtt kevéssel, ép Őszentsége volt tanúja és hírnöke.

Igen kedves fiainak szeretete és törekvése fejében, amely bizonyos értelemben lelkicsokrotokból sugárzik, Szentséges Atyánk a legbecsesebb mennyei adományokat kívánja Istentől, s ezek zálogául Édesmindannyitoknak apostoli áldását adja.

Arra kérlek, amennyiben teheted, közöld ezt az örömdetes hírt mindazokkal, akiket megillet, magamat pedig mély tisztelettel ajánlom

Atyaságod jóindulatába
Maglione Alajos bíboros sk.

A Szent Kapisztránról nevezett Ferences Rendtartomány Főnökének, Budapest.

Megáldott bennünket a Pápa!

Boldogan tüztük a Magyar Barát mai számának homlokára XII. Piusz Pápa Őszentsége magas üzenetét. Arra a gyermeki lelkületre és ragaszkodó szeretetre ad feleletet ez a levél, amely abból a lelkicsokorból árad a Szentatya felé, amelyet a Főtisztelendő Tartományfőnök Atya kezdeményezésére kötöttünk egybe. Szent Ferenc Atyánktól tanultuk egyházi előjáróinknak, főként a római pápának tiszteletét. A Pápa Őszentsége ezt a ferences szellemtől áthatott lelkületet jutalmazza levelével.

Mennyi szeretet és figyelem ebben a levélben.

Nézzük a keltezését. Alig félhónap alatt érkezett hozzánk. Micsoda kerülő úton, diplomáciai közvetítésekkel! A szeretet leleményes a maga útjainak megtalálásában. Szentatyánk levele valósággal röpült, ha a külföldi levelezés mai nehézségeire gondolunk.

Hogy szólal meg benne a Pápa lelke.

A szenvedés virágjának illatát szinte megszokta, annyi megpróbáltatásban, lelki fájdalommal van része. Hiszen az ő atyai szíve érzi át legjobban az emberiség szenvedését, milliók nélkülözését, a testvérharcok kegyetlenségét, a szeretetlenség és gyűlölet pusztítását. Passziflóra illatozik a Vatikán angyali Pásztorának udvarában. Oly jól esik szenvedő Fejedelmünknek és Atyánknak oly virágok illatában gyönyörködni, amelyek békésebb és boldogabb idők

reménységével kecsgetnek, a Szentatya csüngő szeretet figyelmével vigasztalnak. Mert ma sokan bántalmazzák a Pápát, még itt Magyarországon is, ahol pedig annyi ragaszkodást árukt el irántunk; s azóta is annyi jót tesz velünk!

Szent István birodalmában szerzett élményeit oly szívesen idézi fel, valahányszor hozánk, magyarokhoz szól. Most is ezeknek a benyomásoknak örül a legjobban. A mi kedveskedésünkben is a magyaros pápa-szeretet és hűség, népünk vallásos lelkülete és mélyen keresztény érzülete lebeg szeme előtt, s boldog, hogy ezeknek az édes emlékeknek élhet a Magyar Barát lapozása közben.

Atyai szeretetének zálogául apostoli áldását küldi.

Az Egyház látható fejének imáját egész különlegesen fogadja az Úr. Ezért hiszünk abban, hogy áldó jobbjá és fohászoló ajka nagyobb adományokat csepegtet szívünkbe. Alázatos lélekkel borulunk térdre s fogadjuk áldását: A mindenható Isten, az Atya, Fiú és Szentlélek áldása szálljon reátok, s maradjon veletek mindenkor.

Mindazokkal, akik a lelkicsokorban imát, szentáldozást, szentmisehallgatást, önmegtagadást, jótetteket ajánlottak föl!

Úgy engedje a jó Isten! Amen.

— i —

Bálint Sándor írja a Jelenkor-ban:

A hódoltsági sors elhagyatottságában, világnézeteknek és hatalmi érdekeknek ütközéspontjában az életet csak a metafizikai igények hangsúlyozásával lehetett elviselni. A külső harcnak, helytállásnak misztikus erőforrásra volt szüksége. Gyöngyösön a Fájdalmas Szűzanya kegyképe ez a szakrális szimbólum. A kultusz kialakulásáról közvetlen adataink alig vannak, mégis világosan látjuk, hogyan virágzott ki szinte szükségszerűen ezen a tájon. A franciskánus szellem misztikus naturalizmusa, lírai ihletettsége különösen kedvezett olyan áhitatformáknak, ahol az örök emberi az evangélium tükrében is mintegy megszentelődik, szublimálódik. A Stabat Mater szelleme szerteárad az egész franciskánus világba, azaz a népi Európába. A Hétfájdalmú Szűzanya palóc hívei megértik a fájdalom misztikus örömet, a szenvedés királyi ajándékát, a szegénység és elnyomatás érdemszerző lehetőségét, megértik a per cruce ad lucem kozmikus igazságát: átvirrasztják a hódoltság éjtszakáját.

Nem szükséges itt bizonyítgatnunk, hogy a XVIII. század virágzó katolikus élete: Gyöngyös városának ma is eleven közösségi szelleme, a vidék társadalmi újjászületése, a katolikus palóc népnek honfoglalása az Alföld déli vidékein, mind összefüggésben van a gyöngyösi kultusszal.

Alig van viszont híres kegyhelyünk, amely a joze-finizmustól Gyöngyösnél többet szenvedett volna. A hanyatló szalvatorianus provincia öregek egykedvűséggel nézte azoknak a szakrális értékeknek, alkotásoknak és eredményeknek pusztulását, amelyeket az előzők buzgósa felhalmozott. Amikor a XIX. század olyan

szívesen megfeledkezett a szenvedés metafizikai szükségességéről, amikor magát a hivatalos egyházi jámborságot is akárhányszor valami langymeleg érzélgőség jellemezte, sőt sokszor még mindig jellemzi, akkor a jász és palóc nép, a Hétfájdalmú Szűz tisztelő serege, a passió misztikájában egészen napjainkig sokat megőrzött az első franciskánus nemzedékek és a hódoltsághoz közelebbi jámbor ösök lángolásából, heroikus stílusából. Nagybőjti ájtatosságai, szentemberei, népeneik és imádságaik most is a stigmatizáció szentferenci készségét viselik magukon.

A gyöngyösi kultusz azonban mégsem maradt a nép fiainak szívébe zárva. A most folyó világháború apokaliptikus szenvedései közben mind többen nemesednek újra emberré, aki Chateaubriand szavai szerint éppen lelkének szomorúsága, szellemének örök mélabúja által több a semminél. A gyöngyösi fiatal franciskánus nemzedék megpillantotta népünk jámborságában a szerafi hőskor örökké időszerű, parasztsorban virágzó eszményeit, felkarolta a népi kultuszban rejtőzködő örök emberi lehetőségeket, megérezte, hogy nemzetünknek a népiségben való újjászületése népünk vallásos kultúrájának megszívlelése nélkül lehetetlen lenne.

A Hétfájdalmú Szűz megújított gyöngyösi kultusza biztató ígért az eljövendő, részben máris mutatózó magyar ferences munkára, hiszen a franciskánizmusnak annyira esedékes újjászületése, azaz a nuova pazzia igazán korszerű stílusa és nemzetünknek a szakrális népiségben való kiteljesedése elválaszthatatlan egymástól.

Június:
1944. év

Szülők, ez most nektek szól!

A Magyar Barát novemberi szózata

Út a nagyóra a templomtoronyban. Az őszi nap aranyát hinti a családkör ébredő otthonára. Vig élet a ragyogó ablak mögött. Apám, Anyám, megyek. Dicsértessék!... Friss gyermekesereg, kicsinyek és nagyok, tódulnak az utcára.

Kitáruznak az iskola tiszta kapui, hogy magába fogadják szent házasságtok „virágait”; vár a hivatal poros irodája a „szülők szemévilágára,” vészjóslón sötétlik a gyár kormos munkahelye „az élet vízén libegő hajócskátok” felé.

Egy-kettőre üres a ház; egyedül vagy, szülő, gondolataiddal. Vigyázz, emlékezzél. Kerted virágait, ugy-e, őrzöd, gyomlálod, sövényvel véded?

A szemedvilágát mindennél jobban őrzöd!

A hajócska elsüllyed, zátonyra fut kormány és evező nélkül; ugy-e?

Erre vigyázzatok, szülők! Őrizzétek és regulázzátok a rátok bízott gyermekeket, hogy egykor ne vádoljanak titeket Isten ítélőszéke előtt.

Való igaz, hogy túlsokat tesztet ti szülők, de túlkezeset is gyermekeitekért. Édesgetés, becézés, babusgatás, jaj, de jól megy nálatok! Fut, keres, rohan, száguld, alkuszik, jön-megy, ír, küszködik a szülő, csak jól menjen a sora fiának, lányának... de csak a testére gondol, a lelkére ügyet sem vet.

Ki-betakarjátok, őrzitek, véditek, ékesítitek, cifrázzátok a testét, de a lelkét földetlen, sőt veszendőben hagyjátok.

Ha netán testi hibája volna: káposztáskertbe néz, biceg, nagyot hall, ugy-e. hamarosan mentek fül-, orr-, szemorvoshoz, láborvoshoz, kuruzslóhoz, kenőasszonyhoz, de ha a lelke beteg és átjárják a mocskos gondolatok: bezzeg, ez nem fáj a szülőknek!

Pedig a kertet gyomlálni, a gatz irtani kell, mert nem hoz a föld termést jóerős szántás nélkül!

Egy anya úgy bánt gyermekével, mint a gyenge kalácstésztaival, szívecséjével, becéje volt a vásott gyermek, aki még színét sem látta nádpálcának. Anyja úgy nézett csemetéjére, mint más a tükörbe. És tudjátok, hogy végezte a fiú? Az akasztófán. Ha a nyírfavesszővel jobb barátságot kötött volna a fiú, nem jutott volna oly nagy barátságba a tölgyfával.

Jeruzsálem pusztulásakor — írja Josephus Flavius — a szörnyű éhínségben egy asszony tulajdon gyermekét falta fel. Idáig manapság még nem jutottunk, de való az, hogy sok szülő úgy szereti, majd megeszi gyermekét.

Ez a rendetlen szeretet nem a gyermek javát szolgálja, hanem tulajdon magatok kedvét elégíti ki. Ez az önosság!

Vigyázzatok, szülők, nehogy akit szültetek, elveszítsen benneteket!

Ne legyetek olyan fához hasonlók, amelyek ágai letörnek tulajdon gyümölcsének súlyától.

Bizony, némely szülőnek súlyos gyümölcse a tulajdon gyermeke!

De miért? Ki a hibás, szülők?

Csakis magatokra vessetek, ha idáig juttok.

El ne felejtsetek, hogy fiaitok bűnei a ti jegyzőkönyvetekbe lesznek bevezetve!

Ha lányod csak úgy van befödve ruháival, mint a mézszárszék farsangkor: ki a bűnös, anyák?

Ha fiad az ördög zsákmánya léssen és szégyent hoz rád, ki a hibás, atyák?

El ne feledjétek, hogy az ilyen szülők, akik nem zabolázzák meg gyermekeiket, egyenest, vagy kerülővel, áldoznak az ördögnek...

Halljátok a példát:

Vigadoztok, folyik a bor, eszik-iszik komámuram, komámasszony. Aztán hadd igyék a gyerek is: Igyál Pista, igyál Jancsi, te is. Egyszer van szüret, búcsú, lakodalom, keresztelő, János-áldás az évben.

Már a lábukban bizsereg a bor a gyerekeknek is.

Aztán odase neki, a szülők gondatlanul maguk tovább vigadoznak és így „tanul” a gyerek.

Avagy bámulod, ugy-e, milyen nyelves, szemtelen a lányod? Hát ki tanította rá? Kítől látta, kítől hallotta?

Jól tudjátok, nem egyszerre lesz valaki gonoszszá, hanem apródonként. Judás, a főgonosz is kicsinyben kezdte. Először félenk, óvatos, aggályos kis tolvaj volt. Egy garast csent el, — no ez semmi kettő — potomság, hármát — mi az?

Végre eladta magát a Legfőbb Jót harminc ezüst pénzért!!

Kis hibákból lesznek a nagy bűnök.

Előbb csak egy almát lop a gyerek, aztán egy keszkenőt, majd egy lovat, és így kerül az akasztófára.

Igy van ez szülők a gyermekeitek hibáival, ha elnézitek, sőt becézitek, melengtetitek, ahelyett, hogy nyesegetnétek.

De vigyázzatok saját éltetek példaadására is. Hallottátok híret, ugy-e a Toprongyos Bandinak? Üres a tarisznyája, rongyos a ruhája, ég a takarója.

Én még az apját ismertem. Nála szüntelen volt a Laetare, vigadjunk, meg az alleluja, hujrá! Bezzeg a fiánál a Miserere, a nyomorúság járja!

Vegyétek e tanítást, szülők, nem tőlem hanem magától az Úr Jézustól, aki midőn a jeruzsálemi siratóasszonyokkal találkozott, feléjük fordítván vérző ábrázatját, imígyen szóla: Ne sirjatok rajtam, hanem magatokon és fiaitokon. Avagy nem az ő fiaik voltak-e azok, akik az Urat kövel dobálták és gúnyval illették?

Azért az Úr — Szent Anzelm magyarázata szerint — arra akarta az asszonyokat inteni, hogy nem elég a jámborság és az ájtatoskodás, hanem az anyának erős fegyelemben kell tartania gyermekét, különben csak parádézik a jámborságban és megfélekedzik állapotbeli kötelességéről. Így azután sok anyát örökre kizárnak Isten országából a vétkes hanyagság miatt, amelyet gyermekeik nevelése körül tanusítanak.

Vigyázzatok, szülők és öröködjétek gyermekeitek felett, fogjátok keményen őket nem kimélvén a vesszőt sem, ha kell — de főleg járjatok előttük jó példával, mert az atyák jóságát is jutalmazza az Úr.

Azért őseink jóságáért, szentjeinkért, az ő imáikért és áldozataikért nekünk is irgalmazzon az Úristen. Amen.

NÉPÜNK SZENTÉLYEI:

A PÁLOSOK SZIKLATEMPLOMA.

Írta: P. Gyéressy Ágoston O. S. P.

Budapestnek nemcsak vonzó idegenforgalmi érdekessége a messze földön egyedülálló Sziklatemplom, ahová külföldi fejedelmektől kezdve a nép egyszerű gyermekeiig minden arravetődő szívesen elzarándokol, de magyar kegyhelyeink között is jelentős helyet foglal el a Magyarok Nagyasszonyának ez az alig egy-

sugárzásokat tovább elemezni, de kétségtelen, hogy ez legfőbb oka a Sziklatemplom óriási látogatottságának. Hányan tévednek be csak szinte véletlenül, vagy inkább kíváncsiságból, talán összetört, fásult, reménytelen szívvel és maguk sem tudják, hogyan, egyszerre csak le kell térdelniük egy oltár előtt, vagy a gyóntatószékben és egészen más emberként távoznak innen, mint ahogy idejöttek. Be sok példa van erre. A kegyhelyet gondozó pálos atyák biz alig győzik sokszor a gyóntatást s bár a Sziklatemplom nem plébániatemplom, mégis több munkát ad, mint egy jókora egyházközség. Amíg a templom nyitva van, kora reggeltől délig s délután négytől este nyolcig, nem szünetel soha a gyóntatás, a misék elvégzését csak vendégpapok segítségével lehet megoldani s minden este az elmaradhatatlan litánián ugyancsak megtelik a templom az ájtatoskodók hűséges seregével.

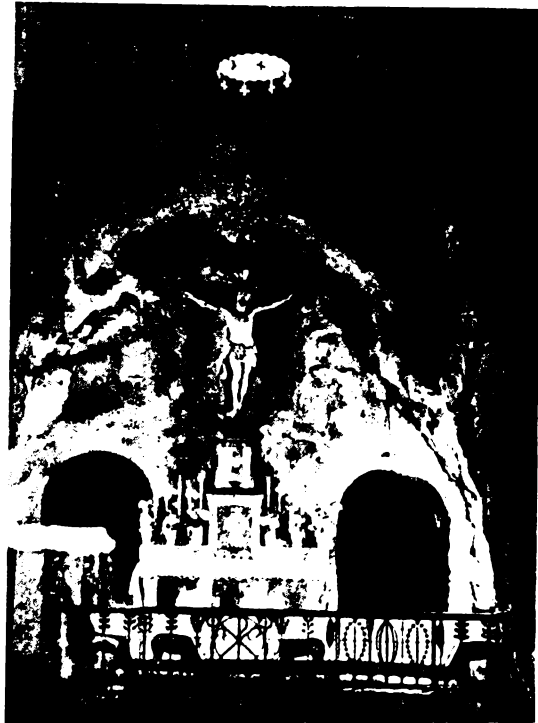
S a híveknek ez a nagy szeretete a Sziklatemplom iránt mindenképp érthető: oly művészi, oly tökéletes alkotás ez a grotta, hogy nemcsak a legegyszerűbb, de még a legkényesebb igényű ember is otthon érzi magát benne. Mindjárt a Sziklatemplom bejáratánál, a lourdesi grotta nyílásához hasonló sziklaüregben Magyarország Pátrónájának hófehér márványból faragott gyönyörű szobra fogadja az érkezőt. A Királynő

A Sziklatemplom bejárata.

két évtizedes búcsújáróhelye páratlan természeti és természetfölötti adottságainál fogva.

Mert különleges természeti és természetfölötti tényezők egybefonódása adja meg a pálosok Sziklatemplomának egyéni varázsát. A tekervényes sziklalabirintus minden fordulójánál és minden zugolyában egy-egy oltár, vagy művészi szentszobor áll olyan megvilágításban, hogy önkéntelenül is imára kulcsolódik a kezünk. Szinte sugározzák a megszentelt falak az áhitatot, a hitet, az imádást. S amikor megkezdődnek bent a szép szertartások s valahol a távolban felbűg az orgona s ünnepi hangja betölti a Sziklatemplom minden üregét, lehetetlen ellenállni a titokzatos hangok édes bűvöletének. A hívő lelket természetfölötti erők kapják el s akadálytalanul átzúdulnak rajta az öröm, a hála, az Istenszeretet mámoros érzelmei. Nehéz volna ezeket a hangulati elemeket, misztikus

A Sziklatemplom főoltára.

June
1944

nincs egyedül édes Gyermekeivel: körülötte vannak s neki hódolnak a magyar szentek mind. Szent István finom metszésű öreg arca áhítattal néz maga elé. Szent László bátor, rendíthetetlen nyugalommal támaszkodik hatalmas kardjára. Szent Imre liliumát szorongatja elfogódottan. Szent Erzsébet rózsáit szoritja gyöngéden magához. Szent Margit a Kereszthez tapad megható gyöngédséggel. Ime, ez a szoborcsoportozat, mint valami fehér és hihetetlen látomás, ott lebeg a Sziklatemplom fölött, egyetlen képbe foglalva annak pálos jellegét: a Nagyasszony és a magyar szentek kiemelkedő kultuszát. De ez még nem minden. Ugyanúgy, mint Lourdesben, a barlangszája jobb oldali ovális üregében a Szeplőtelen Fogantatás vakító fehér szobra áll. Vastagh György egyik legszebb alkotása. A fiatal Hölgy, Aki megjelent Bernadettenek, kimondhatatlan szelídséggel és jósággal tekint alá tisztelőinek ki nem fogyó táborára. Baloldalt egy szép kegycút ontja vizét a látogatók lelki szomjának jelképes oltására. Virág Benedek, a nagy pálos költő és író sírját is itt találjuk meg nem messze. Egyébként rengeteg márványtábla hirdeti már itt is a Csodatevő Szentszűz hatalmát és irgalmát.

Beljebb kerülve a tulajdonképeni barlangba, jobboldalt Szent Erzsébet és Szent Imre oltáira bukkanunk. Szent Erzsébet oltárát két sziklaoszlop keretezi, ezek tartják ennek a belső üregnek mennyezetét. Az oltárkép egészen csodálatos és rendkívül finom és művészi Szent Erzsébet ábrázolás. Szent Imre oltáránál a Szent életnagyságú gyönyörű szobra hívja fel figyelmünket. Imre férfias, nemes, komoly arcán, amint a magasba emeli, olyan mély összetettség, áhítat, bensőség ragyog, hogy egyike a legszebb, sajnos kevés számú, művészi Szent Im-

Virág Benedek sírja.

re szobrainknak (a legtöbb fiú-ruhába bújtatott szentimentális kislányt ábrázol!). Baloldalt a Szentkereszt díszes ereklyetartóját s a kék fényben misztikusan derengő, állandóan megvilágított Szentsírt láthatjuk. Továbbmenve a főhajóba ágazik el a sziklafolyosó balra, jobbra a csensztochowai kápolnába érünk. Nézzük meg először a főhajót. A főoltáron a híres limpiászi Feszület hűséges másolata van fából gyönyörűen, életnagyságban kiforagva; az áldozató-rács páratlanul szép kovácsmunka: szomjas szarvasok vonulnak az élő vizek kútforrásához,

Magyar Szentek csoportos szobra a Sziklatemplomban.

megkapó jelképe az Eucharisziára szomjas áldozó tömegeknek; a szószerk négy szögletét négy finoman mintázott evangélista tartja. A főhajóban van Szent Margit majolikaszobra az oltáron, régebben Szent László híres fejtartó ereklyéjének sikerült másolata volt ott, de a newyorki világiállításra elvitték s a mai napig sem került vissza. Ugyancsak itt van Kis Szent Teréz hófehér szobra és oltára. Nem messze tőle Páduai Szent Antal művészi szobra, perselyéből tartjuk el a kolostor számtalan szegényét. A csensztochowai kis kápolna oltárán a Csodatevő Kegycép szép másolatával, márványtáblákkal van borítva. A hívek hálája rakja ki a falakat márvánnyal, bele vésve nevüket és köszönetüket az Irgalom kegyes és hű Anyjának. Hogy mennyi csodálatos imameghallgatás történt már itt pár év alatt, arról a levelek garmadája tanúskodhat, amint azokat hűséggel őrizzük és gyűjtjük a Templom irattárában. Végül a Szent István kápolnába lépünk, a Sziklatemplom itt végződik, ez már átmenet a kolostorba. A ká-

polna kőből épült, falait Szent István és a magyar Szentek életéből festett jelenetek borítják. Szentélyét rács választja el a hajótól, mivel a szerzetesek stallumai vannak ott, ahol naponta közösen végzik a szent zsolozsmát.

Ime ezekből a természeti és természetfölötti tényekből adódik a Sziklatemplom páratlan hangulata, misztikus hatása. Nem csoda, ha a hívek szinte állandóan, de különösen a szentmisék és litániák alatt megtöltik a hajókat. Nyáron a külső oltárnál még valahogy, de akkor is tömött sorokban, eléérnek az ájtatoskodók, de télen csaknem életveszélyes bent a szorongás. Különös érdekessége a barlangnak, hogy nyáron meglehetősen hűvös, télen pedig — a közeli hőforrások következtében — olyan meleg, hogy

akár nélküli lehet bent tartózkodni. Minden este a litánián rózsafüzér-ájtatosság van, minden csütörtökön szentségimádási óra, minden pénteken Jézus Szive litánia, minden szombaton a Szeplőtelen Szűz kis, énekes zsolozsmája, vasárnapokon, ünnepeken, és májusban minden nap prédikáció az esti litánia előtt. Remete Szent Pál ünnepének nyolcada alatt, januárban, külön szép, ősi himnuszok és ereklyecsókolás.

Igy folyik napról-napra a Sziklatemplom élete, így szárnyalnak benne napról-napra, óráról-órára a hívek buzgó imái és fohásza. Lehetetlen, hogy a határtalanul kegyes, édes és irgalmas Szűzanya ne tekintsen szeretettel tisztelőire s ne áldja meg őket minden ügyükben-bajukban, életükben-halálukban.

Amilyen a fa, olyan a gyümölcse.

(Dr. Monostory Elekné, Családi nevelés című könyvecskéjéből.)

Nemrégiben egy kicsi gyermek ült melletttem a templomban. Nagy gonddal igazgatta imádkozó, kis kezét. Hüvelykujját keresztbe. Mutató és középujját pontosan egymásra, a gyűrűst és a kicsit ismét enyhén keresztbe. Fél-szemmel anyjára sandított. Ha az elmozdította kezét, ő is utána igazította a sajátját.

A gyermek szülei tetteit, szokásait, életét másolja.

Újévkor hajnalban, szilveszteri multság után hazafelé tartott egy jókedvű társaság. Fáradtak voltak már. Azért megbeszéltek, hogy csak déli misére mennek.

— No ma én is ott leszek a templomban, — mondta egy fiatalember. Édesapám mindig megkívánta, hogy az újévet szentmisével kezdjük. Ilyenkor együtt ment az egész család.

32 éves, meglehetősen férfi volt az illető, s még aszerint igazodott, ahogy apjától tanulta valamikor. Bár csak minden vasárnap ott látta volna szüleit a templomban! Akkor ma abban is utánozná őket.

A gyermek figyeli a szülők életét. Figyeli és lemásolja. Ez a tény nagy felelősséget ró a szülőkre. — Ha az anya nem imádkozik, annyi, mintha azt mondaná: ne imádkozz! Ha az apa goromba, annyi, mintha durvaságra tanítaná gyermekét.

A szülők rossz példája nemcsak a gyermekekre nézve veszély, hanem elsősorban az anyára és az apára. A rossz szülő a maga tekintélyének sirját ássa meg helytelen életével. Hogyan tisztelje a gyermek azt a szülőt, akitől rosszat lát?!

Egy komoly férfi mondotta a következő szomorú szavakat:

— Négy éves koromban valami illetlen beszédet hallottam az édesanyámtól. Meg sem értettem. Azt azonban éreztem, hogy anyám rosszat tett. Attól kezdve nem tudtam tisztelni őt.

A gyermek mindaddig tökéletesnek hiszi szüleit, míg az ellenkezőjéről meg nem győződik.

dik. Akárhány gyermek csodálkozik azon, hogy anyját, apját a gyóntatószéknél látja: Mit gyónthatnak ők, mikor bennük hiba sincs!?

Minden ember nagyravágyó. Nos, a szülő elég magas polcra jutott: Isten helyettese. Vajjon úgy viselkedik-e, ahogy e megtisztelő „ál-láshoz“ illik?

Istenkáromlás.

Körülbelül 500 évvel ezelőtt Ruprecht császár megkegyelmezett a speieri börtönök lakóinak. Szabadlára helyezte valamennyit, — egy kivételével. Az az egy előkelő gazdag ember volt, de egyszer játék közben káromkodott.

— A többi bűnös csak embertársait bántotta meg, — mondta a császár. — Ez azonban, — Istent...

Egy sétatéren négy éves kisleány tologatta babakocsiját. Váratlanul nekiment egy bokornak. Nagyot káromkodott. A közelben lévő felnőtteknek torkára forrott a szó. Vajjon kitől hallott ilyesmit ez a gyermek? Nem kell messzire mennünk. Öt perccel előbb ugyanazt mondta az apja, mert kislánya tiszta ruhájával a földre telepedett.

Egy kocsmában összeveszttek a mulatozó leányok. Birokra valamennyi! Izgatott lett a hangulat. Csúnya káromkodással szórták tele a levegőt. Meghallotta ezt a kocsmáros kisfia. Fölmászott egy asztal tetejére. Maga után húzott egy széket, s most már arra igyekezett folkapaszkodni.

— Mit csinálsz Frici?

— Leveszem a feszületet. Kiviszem innen. Ne hallja meg az Úr Jézus a sok sértő szót.

Honnan tanulta Frici ezt a gyöngédséget, finomságot? — Nem kell messzire mennünk. Apja és anyja életükkel tanították arra, hogy Isten nevét mindig tisztelettel ejtse ki.

Junius:
1944. ár

A pápák történelmi távlatban

P. Schrotty Pál, O. F. M.

A gyönyörű római őszi napok délutáni óráiban gyakran vezetett utam a Via Appiára, ahol gondolatokba merültem alászálltam a Kalliszta Katakomba csodálatos világába. Minden zarándok, aki az örök Rómát, a katolikus szívek életető hazáját felkereste, tudja, hogy leirhatatlan érzések töltik el egész valóját e néhány félóra alatt, míg végigjárja az őskereszténység csöndes, megrázó birodalmát. A vezető egy pillanatra megállítja a szótlán járókelőket — II. Szent Szixtus pápa sírja előtt (260—261).

Felelevenedik lelkünk előtt a kereszténységnek egyik legmegrázóbb mozzanata. Veszthelyre viszik Szent Szixtust, a nagy vértanúpápát, hogy Krisztusba vetett hitét vérrel megpecsételje. Az úton találkozik Szent Lőrincsel, kedvelt diakonusával. Néhány szót váltottak egymással, amelynél meghatóbbat keveset jegyzet fel a történelem:

„Hová mész, Atyám, fiad nélkül? Hová mégy, az Úrnak szent papja, hűséges diakonusod nélkül?”

„Ó, kedves fiam, nem hagyok el. Rád még kemény harcok várnak: ne sírj, fiam, követni fogsz engem három nap múlva.”

Szent Ambrus egyházatya tolla örizte meg számunkra ezt a párbeszédet, amelyet az Anyaszentegyház évezredes liturgiájában is megszentelt, s amely forgalmas története folyamán mindig új erőforrásnak bizonyult, valahányszor millió és millió hívő életében fújt a szél és sírt a lélek, a kemény megpróbáltatások nehéz óráiban.

El ne felejtjük ezt, kedves olvasóink, ma, az emberiség sorsdöntő napjaiban. Megnyugtató, felcmlő és vigasztaló erőforrás lehet számunkra!

Említettük, hogy a kereszténység első századaiban minden pápa vértanúhalállal mult ki.

Szent Dénes pápa az első, akinek a neve mellett nem találjuk ezt a kitüntető szót az ősforrásokban. Uralkodott 261-től 272-ig.

Az utána következő pápák működése megint mélyebb nyomokat hagyott a keresztény őstörténetben.

Szent I. Felixről (272—275) tudjuk, hogy ő rendelkezte el a vértanúk síremléke felett a szentmise áldozat bemutatását. Innét származik az az Egyházban divó szokás, hogy minden oltárköben még ma is vértanútól származó ereklyét helyeznek el, amely nélkül szentmisét bemutatni nem szabad.

Szent Eutichianus pápáról (275—283) azt tartja a keresztény hagyomány, hogy saját kezével 324 vértanút temetett el. Különben is a vértanúk nagy tisztelője volt. Az ő uralkodása alatt szokássá vált, hogy a vértanúk szent testét bíbor dalmatikába öltöztették, és így temették el. Eddig vérükbe mártott fehér lepellel takarták le a mártírokat.

Kemény kézzel igyekezett egyébként is a hívek közt rendet teremteni. Így pl. kizárta az Egyházból azt, aki a szeszes ital élvezetével súlyosan visszaélt.

Szent Kájusz, Marcellin, Marcell és Özséb (283—311) pápák kormányzása alatt az Egyház a Dioklécian-féle üldözés szörnyű megpróbáltatásá-

nak volt kitéve. A 12 nagy keresztényüldözés között ez volt a legkegyetlenebb. „Általános, az egész akkor ismert világra kiterjedő öldöklés” volt ez, amelynek vértengerében úgy látszott, mintha Krisztus Egyháza alámerülne. Megszámálhatatlan volt

Bomba pusztította el a ferencesek római nyaralóját. Tartományfőnök Atyánk Honorio testvérrel a parkban.

a Krisztus mellett hitet valló vértanúk száma. Szent fiainak vérrel elpusztult az Egyháznak minden értéke is. Róma akkor már 40 templomot számolt; mind elveszett. Elveszett minden szent és az Egyház birtokában lévő profán könyv és a híveknek vagyona is. „Szörnyű vihar söpört végig az Egyház szent, nagy birodalmán, mondja egy történetíró, mely alapjában megrázta Krisztus intézményt.” De a pokol kapui nem vehettek erőt rajta! A mártírok véréből új nemzedék fakadt, amelynek szíve Krisztusért égett és nyelvének soha meg nem szűnt a diadalmas ének: „Krisztus él, Krisztus győz, Krisztus uralkodik!”

Ebben az időben szenvedett vértanúhalált Rómában minden idők katonáinak hős példaképe. Szent Sebestyén is, akinek emlékezetét az Anyaszentegyház január 20-án ünnepli.

Szent Melkiádesz pápa trónralépésével (311—313) jobb napok virradtak az Egyházra. Nagy Konstantin császár győzelme, amelyet Maxentius fölött 313-ban kivívott, lehetővé tette az ú. n. milánói ediktum (rendelet) kibocsájtását. Az Egyház kétezeréves történetének egyik leglényegesebb eseménye volt ez a valóban császári tett, amely szabadságot és életet biztosított a kereszténységnek, úgyhogy Krisztus akarta hivatásának, a lelkek megmentésének békében élhetett századokról századokra.

Ennek a szent szabadságnak első jelentős gyümölcse volt az I. általános zsinat, amelyet 313. okt. 3-án tartottak meg a Lateránban.

Ha a háború nem volna és Magyarország lenne a mézzel és tejjel folyó Kánaán, még akkor is illerék feltekintenünk vérünk és hitünk, hogy ne mondjam, hivatásunk megdicsőítőjére: Magyarországi Szent Erzsébetre. Ma azonban magyarságunk, hitünk és ferencességünk is csak

Spányik: Árpádházi Szent Erzsébet.

gazdagodhat általa, nézzünk hát arcába és lépünk a nyomába.

Magyarok vagyunk és magyarnak lenni itthon sem volt mindig dicsőség, külföldön még kevésbé. Szent Erzsébetünké az érdem, hogy egyike azoknak a kevés magyaroknak, akik a hazától távol is dicsőségére voltak hazájuknak és fajtájuknak. Magyarságának győznie kell és hódítania kellett, mert a legteljesebb emberiség és a tökéletes önzetlenség jegyével ékeskedett. Sohasem került szembe emberi méltóságával, még ha állati durvaságot kellett is elszednie. De az önzetlen nagylelkűségben sem lehetett megközelíteni. — Ha képesek lennénk őt az emberiségben és az önzetlenség művészetében követni mindnyájan: **a magyar jövő azonnal biztosabb lenne, mert bárki legyen az úr a világon, az emberséges és önzetlen uri népet becsülnie kell!**

Keresztény hitünk élő bizonyágtétele volt minden napjaiban. Élte és megdicsőítette önmagában a hitet. Mégpedig Isten felé való lebeszélést nem ismerő szolgálattal, kötelességeinek hősi beteljesítésével és szeretetének kifogyhatatlanságával. Akár megértette környezetete, akár

nem: lehetetlen volt nem becsülni. Ha magyarságunk a mai új pogányság közepette meg tudná cselekedni minden kötelességét Istennel szemben, semmivel se maradna adósa magyar véreinknek, sőt a szeretet igézetében szorgoskodnék: **hazánk jövőjének biztosításán megint csak hülcsen szorgoskodnék, mert ha emberek lehetnek is hozzánk hűtlenek és kegyetlenek, az Isten soha!**

Szent Erzsébetünk azonban abban dicsőült meg a legjobban, ami a ferences élet örök dicsősége és örök időszerűsége: a szegénység megbecsülésében és a szegények mértéken felüli szeretetében. Legyünk hivatásunk és fogadalmaink által ferencesek, vagy csupán a tisztelet és a megbecsülés vezessen bennünket a ferences élet követésére, szentebb feladatunk nem lehet, mint ellesni, a magunkévá tenni ezt a szenterzsébeti művészetet. **Olyan kincssel gazdagítjuk magyar életünket, hogy mindent elbíróvá edződik ez az élet!**

Figyeljük meg Szent Erzsébet szegénység szeretetének jellegzetességeit:

1. **Élő hittel Krisztust tisztelte és szerette a szegényben.** A tudatos kegyelmi élet mindig Krisztus felé ösztökölte. Az imádság, a szentségekhez való járulás, a rejtett aszkézis megannyi gyakorlása nem elégítette ki Krisztus után szomjazó lelkét. Amikor megértette, hogy Krisztus önmagát rejtette el a szegényekben, s a nekik tett szolgálatot a magáénak ismeri el, nem lehetett vele birni: mindig a szegények után vágyakozott.

2. **Pénzt és ruhát vitt a szegényeknek.** Gazdagságának és hatalmának két eszközével közeledett feléjük. Bátran megtehetette, hiszen kevesen kaptak valaha nagyobb hozományt, mint II. Endre és Meráni Gertrud leánya. Nem is ez volt szegény istápolásának a lényege. Hanem személyes megjelenése, ajándékainak személyes kiosztása a szegények hajlékaiban.

3. **Font és varrt szegényelért.** És pedig nem kitalítása utáni időben, hanem még uralkodása idején. Személyes munkájának eredményeivel kedveskedett válasszottjainak. Körültekintő jósággal mindent úgy készített, hogy ne urakról levetett furcsaságokat adjon övéinek, hanem a nekik megfelelő és minden feltűnést elkerülő ruhafélékkel látta el őket.

4. **Adósságait kifizette, terheitet magára vállalta.** Abban az időben minden jószándék mellett is nagyon könnyen csaphatót össze a szegény ember feje felett az adósság hulláma, egyszerűen elmerült abban, olyan nagyok voltak kötelezettségei. A megszorultakon tudott ő leleményesen könnyíteni. Nem egyszer séta közben látogatta meg szemérmesebb szegényeit, hogy érzékenységüket kímélje.

5. **A gyermeket váró édesanyákat különösen szerette.** Saját kezével segített nekik, elvégezte helyettük házi munkáikat. Gyermeküket, mint a sajátjait szerette és gondozta. Figyelmes jósággal osztotta meg élet-

adó fájdalomukat, könnyített rajtuk minden lehető módon.

6. Szívesen lett az újszülöttek keresztanyja. Ilyenkor maga vitte a csöppségeket a templomba. Különös gonddal kísérte életüket. Százakra emelkedett keresztgyermekének száma, mégsem feledkezett meg egyikő-jükről sem.

7. Szegényeinek temetésén személyesen megjelent. A halottas házban többször együtt imdkozott szegényeivel. Kikísérte az elköltözőt a temetőbe. Sirjukra nem egyszer maga vitt virágot. Gyakran imádkozott lelki üdvösségükért.

8. Szegényelvel szemben megkettőzte szeretetét, ha betegség látogatta meg őket. Tudta, hogy a betegség még a gazdag embernél is nagy megpróbáltatás, hát még a szegénynél, ahol a gyógykezelés, a szükséges orvosság, a kellő nyugalom és kiszolgálás sincs meg. Nagyon sokszor még a szükséges és megfelelő táplálék sem. Minden lehetőet elkövetett szomorúságuk és bajuk enyhítésére.

9. Szegény betegel számára a világon először épített rendes kórházat. Mégpedig háromat: Eisenachban,

Wartburgban és Marburgban. Kórházaiban maga is ápolta betegeit. Semmi undokságtól sem riadt vissza. Velük szemben volt a leggyöngédebb és a legtürelemsebb.

10. Még a poklosoktól sem riadt vissza, sőt férje ágyába fektette őket, ha másutt nem volt már hely. Törhetlenül hitte, hogy őt és övéit szolgálataiért csak még jobban védi az Isten. Sohasem lett baja szegényeinek ápolásából.

11. Kitaszítoottsága után a legkiállhatatlanabb szegényekkel lakott minden kényszer nélkül. Amikor módjában lett volna életsorán változtatni, nem cselekedte meg.

12. Szegényel közt adta vissza tiszta lelkét az Istennek.

Kedves Olvasóm, ez a tizenkét pont beszél és tanít helyettem is. Olvasd el többször és figyelj lelked szerelmes Istenére: mit tanácsol, hogy cselekedjél. Tedd meg és meglásd boldog leszel és boldogítasz lelket és országot építő hatalommal.

SZENT FERENC TÍZ ÖRÖME

Közl: Bálint Sándor.

A *Lenkötelecske* című, XVIII. századbelt ferencesihletésű imádságos könyvben olvassuk a következő dicsőretet: Boldogságos Szent Ferenc atyáknak tíz öröme. 1. Örülj és üdvözlégy, boldogságos Szent Ferenc atyám, ki nem a búia ifiaknak; de a szegényeknek ajándékokat osztogattál, és nagy malasztokra szerzettél az Őristentől, imádj érettem Szent Ferenc atyám.

2. Örülj és üdvözlégy boldogságos Szent Ferenc atyám, ki megutáltad e világot, imádságoddal megkereséd az Isten útjait, a megfeszült Jézus Krisztusnak ítéletiből három egyházakat építettél, és megékességétél jó példa adásoddal.

Örülj és üdvözlégy boldogságos Szent Ferenc atyám, mennyországbul jelenteték a te prédikációd, kívül a világot bójárád, és nagy sok lelkeket nyertél az Őr Istennek.

4. Örülj és üdvözlégy boldogságos Szent Ferenc atyám: mert látván Innocentius pápa a templomot leesni, és a te plántáidat nevelkedni, kikkel tartottad vala a templomot, hogy le ne dölne: és te általad is tartatni; azért ő legelőször is megerősítette és confirmálta szerzetednek reguláját.

5. Örülj és üdvözlégy boldogságos Szent Ferenc atyám: mert az isteni szeretetnek forrósága minden jószágos cselekedetekre gerjeszti vala a te lelkeket nagy kívánsággal, amint a mátyromságnak szenvedésére is, melvet noha minden erőddel kereséd, de meg nem találád.

6. Örülj boldogságos Szent Ferenc atyám: mert a te lelked nagyon magasan felemelkedik vala Istenben szabadságossan kit az Istennek megvilágosító malasztja bétöltött vala.

7. Örülj és üdvözlégy boldogságos Szent Ferenc atyám: mert minden teremtett állatok enged-

nek vala tenéked, úgy mint a teremtő Istennek engedelmes szolgájának: és minden ellenségedet nagy hatalmassággal meggyőzéd.

8. Örülj és üdvözlégy boldogságos Szent Ferenc atyám, annyi üdvözletekkel, mennyi a tenger csöppei, fáknak levelei, az égnek csillagi és imennyi angyalok és szentek vannak a mennyországban: mert te az Istentől megáldottál ez érdemmel, hogy a te szent sebeidben viselnéd a mátyromoknak koronáit, kiért éntőlem és minden teremtett állatoktól áldassál és dicsértessél.

9. Örülj és üdvözlégy boldogságos Szent Ferenc atyám, a te nagy örömedben: mert elődbe jöve az Istennek segítsége haláloznak idején, és lelked jó készüllettel kimene testedből az örök dicsőségbe az Istennek jobbán állván, és a te érdemedben tested épen marada az ő nagy szépségében: és külömb-külobmb csudákkal megékessite téged az Őristen.

10. Örülj és üdvözlégy édes Szent Ferenc atyám: mert a te szerzeted megmarad mind ítéletnek napjáig. Kérlek azért tégedet az Istenhez, és a Szűz Máriához való szeretetedért, a te boldogságodért, és mennyei dicsőségédért, melyel az Őristen tégedet megajándékozott: kérlek a te őt mély sebidnek nagy méltóságáért és nagy tisztességéért; hogy nyered énnékem minden bűneimnek bocsánatját, és tégy engem a te nagy érdemeidért Istennek, és te magadnak fiává vagy leányává és tanítványává: mert nem vagyok méltó fiadnak vagy leányodnak mondattassam sok bűneimnek miatta: jöjj el az én haláloznak idején, mutasd meg énnékem a te orcádat nagy kegyességgel; szerezz békosséget az Isten között és én közöttem, oltalmaz meg engemet minden ellenségimtől, és nyerd meg énnékem az örök dicsőséget, Amen.

AZ ARANYHÍD

VÁRVÖLGYI ANNA

Májusi éj volt, enyhe szellő játszott a nyárfák levelén, zinesz lampionok himbálództak a fák ágain, a zene lágy dallamaira keringőztek a fiatal párok. Csodás szép volt az éj, az orgonák és rózsák illatától terhes a lég. Májusi éj varázsában a szívről a titkos bilincsek lehullanak és kibontja kelyhét a tiszta szent szerelem.

A majális véget ért, szétozlott az ifjúság, az egyesek lelkén még ott rezgett a kipattanó szerelem kelyhének aranyárga hímpora. Hanna szívében kinyílt a szerelem rózsája és boldogan gondolt az elmúlt órákra. Vasárnap volt, megkondultak a templom harangjai, hogy Isten dicsőítésére, hálaadásra hívja az embereket. Hanna is lázas gyorsasággal kézzült a szentmisére, hogy áldást kérjen tiszta szerelmére. Az úton, hogy a templom felé haladt, tekintete kicsiny, tipegő gyermekeseregbe esett. Lázas mohósággal szívta magába a gügyögésüket és csilingelő kacagásukat. A tiszta leány lelkében ébredezett a szunnyadó anyaság.

Képz.: Szent Cecilia, római vértanu.

Feléje jött egy leány, a hírharang, amely vést kongatott és durván lerántotta a leplet egy keresztje alatt összeroskadt lélekről, hogy azzal vérző sebet üssön a másikon. Hannának egész a szívéig hatott a hír, miért is szíve a Szűz oltárához vezette. Bénultan roskadt le az oltár lépcsőjére. Nem, ez nem lehet igaz, hogy az a lélek, mely őt oly nagy szeretettel vezette az élet ösvényén, és amikor a keresztje alatt összeroskadt, fölemelte, még most is fülébe cseng szava: „Hanna, nem akar szent lenni?” Fájón kinyitja imakönyvét, melyben ott van még a nagybőjt kiáltvány, mit pár évvel ezelőtt kiadott:

Testvér, mit hordozol?

Én Krisztus keresztjét hordozom! és tudom, hogy le nem tehetem soha. Jöjj hát, testvér, a szenvedés éjjelén, szálljon fel imánk az égbe: „Uram, ha keresztet adtál, adj hozzá erőt is!”

A Tábor hegyén boldog perceinkben pedig tanuljuk meg a nagy igazságot: „Uram, ha a Kálvária vár, a szenvedésben, az Isten kohótüzében erősödik jellemünk!” A plébániatemplomban nagybőjtben minden pénteken este e nagy kérdésekről tartunk szentbeszédet.

Testvérek, mindnyájan jöjjetek!

A szeméből könnyek peregnek mint drága gyöngyszemek, érezte, hogy itt neki valamit cselekednie kell, mert nem hagyhatja elveszni azt a lelket, kinek annyit köszönhet. Tekintete körülöklök a templomon, szeme megpihen Árpádházi Szent Margit képén, a magyarok szent áldozatán, Istenem, Árpádházi Szent Margit életének áldozatával megmentett egy pusztulásnak indult nemzetet. Akkor talán az ő parányi életével megmentheti azt az egyetlen lelket. S az ő parányi életét helyezi az áldozatok oltárára. Égő faklyaként, hogy bevilágítson a sötét éjtszakába és annak fényében megtalálja az örök élet útját az elveszett lélek. Fájó szívvel tépi szét Hymen rózsaláncát. Rálép a tövises, göröngyös keskeny útra. Elhagyta a világ szépségeit, örömeit. Bevonult a kolostor falai közé. Felvette a rend egyszerű ruháját és felajánlotta életét áldozatul.

Múltak a napok, suhantak a hónapok, szálltak az évek. Hanna lelkéből áradatként törtek elő az alázatosság, a lemondás illatos áldozatvirágai. Nagyon nehéz volt ez az út. Az áldozat, melyet keresztként vett vállaira, egyre súlyosabb. A lábai vörösek a tövises úttól, reáborul a vaksötét éj, alatta tátong a tenger örülten kavargó örvényekkel. Kétségbeesés, sötét rémek árnyai polipként nyújtják feléje karjukat. Az út porában roskadt le keresztje alatt.

Atöleli remegőn keresztjét és utolsó erőfeszítésével az eget keresi. Örjögő tenger üvöltő viharába számtalanszor belesikolt a lélek, sikoltását nem tudja felülmúlni a szél bömbölése, tenger üvöltése, elemek dörgése. Sikoltására megre meg a föld, a tenger, meghasad az ég. „Exsurge Domine“, „Exsurge Domine“. A meghasadt égből reáragyog ismét a kereszt és annak dicsfényétől újraéled. Hányszor borította fel lelkének nyugalmát és egyensúlyát a kolostor falán beszűrődő gyerekkacagás. Hányszor roskadt le cellájának keresztje előtt kimerülten, hogy nem bírja tovább. De felvette újra meg újra keresztjét és vitte tovább. Számtalanszor elindult a főnökasszony szobája felé, hogy lerázza magáról a szorító bilincseket és kirepüljön a korlátlan szabad életbe. De fülébe csengett a szenvedő Krisztus szava: „Legalább te szeress engem!“ Az örök fogadalom letétele előtt kimondhatatlan nagy lelki válságon ment keresztül. Ez volt lelkének leghevesebb harca. Az anyaság és a szerzetesi élet vívta nagy csatáját. A kereszt, az áldozat győzött. Végleg szerzetes maradt. Hanna egész szívével igazi szerzetesnő lett. Szívét, lelkét egészen átadta az ő Jegyesének, ki Veronika kendőjeként égette bele az ő tiszta lelkébe szenvedő arcát. Lelke egybeforr a szenvedő Krisztussal és az önsanyargatás mestere lett. Már nem elégedett meg az alázatossággal, lemondással és a kemény böjttel, hanem a legnagyobb mértékben sanyargatta ostoresapásokkal és szeges cilíciumokkal gyenge testét. Az ő eszményképe és példaképe Szent Margit volt. Egész egyéniségét, életét magáévá tette. Boldog Margit az életét hazájáért áldozta fel, ő pedig az elveszett lélekért.

Hanna lelkéből hidat épített, aranyhidat földtől az égig, hogy ezen visszatérhessen Istenhez minden elveszett (pásztor) bárány. Fiatal élete hanyatlóban volt. Közelgett az órája, hogy végleg egyesülhessen Jézusával. A szigorú böjtek, nagyfokú önsanyargatások ágyba döntötték gyenge testét. Fekvő betegként készülődött a húsvéti ünnepekre. Még most is azon törte drága lelkét, hogy mit adhatna az ő szentséges Jézusának. Valami szépet, nagyot, amit még soha nem adott. Elérkezett a várvavárt nagyszombat, gyötrelmes haláltusájában is az eltévedt bűnő-

Köpf: Ave Maria!

sért szállt. hó imája. Megkondultak az elnémult harangok és hirdették a feltámadást. Szűgő harangok között adta át életének legszebb ajándékát, az ő tiszta és tisztaságos lelkét Teremtőjének. Az áldozatok oltárára helyezett kicsiny fáklya elérte lobogása tetőfokát, dicső fényében a keresztje alatt összeroskadott lélek megtalálta az örök utat.

Hannának áldozatára íme megnyílt a kegyelmek kútja, elmúlt a szenvedés éjjele, megvirradt a feltámadás hajnala, meakulpát zeng a megtérő lélek, a tavaszi szellő hozza messziről a harang szavát, mely hirdeti a feltámadást. Az összes harangok megkondulnak, felemelkedik ismét a keresztje alatt összeroskadott lélek és a tavaszi napfényben zúgó harangok között köszönti újra a feltámadt Krisztust. A tavaszi napsugár felkelő fénye bearanyozza a kis cellát, ahol örök pihenőre tért egy nővér. Arcán megbékélt mosoly, megtört szemében szentek misztikus fénye. Az aranyhíd készen áll. Elöl megy a pásztor, utána a nyáj. Hanna megdicsőült lelke imával öröklik a hídján átvonuló lelkek fölött.

Sziénai Szent Bernardin halálának 500 éves fordulójára jelent meg

SZIENAI SAS

címen a nagy Szent életrajza Bargellini Péter tollából. P. Nagymányoky Gilbert OFM fordításában.

A XV. század egyik legnagyobb jelleme mutatkozik be az olvasónak, akinek prédikációjára és a Jézus Neve-tisztelet érdekében kifejtett buzgólkodására egész Itália keresztény élete megújul. Lebilincselő ennek a nagy egyéniségnek az élete. Tiszteletét akarja növelni ez a könyv. A centenáriummal kapcsolatos ünnepléseknek lelki előkészítésére mindenki már most olvassa el!

Ára 5.— P. Megrendelheted a Magyar Barát Kiadóhivatalában, Vácott.

A szentkúti búcsúsok nyomában.

Marosszéki Zoltán O. F. M.

Kisasszony napja után nemsokára egészen elhallgat a búcsúsének. A búcsúskereszt, lobogó, hordozó-Mária megpihen, de megállapodnak a búcsújárók is, akik a nap hevét, eső verését, szél civódását egyaránt hőiesen elviselték. Akik sokszor úttalan úton, de énekszóval, szent tűzben lángoló arccal kétnapi járóföldet is gyalogoltak, hogy meglátassák Szűz Máriát!

Meglátták Szűz Máriát, sokan többször is a nyáron. Most már az emlékéből énekel. Búcsúsének nem-igen járja télen, visszahúzódik a lélekbe, mint fába a nedvesség, hogy majd tavasszal újra kifakadjon, kivirágozzék az első búcsún.

Kár, hogy minden új virágzás árnyalattal mássabb, egyszerűbb az előbbinél. Minden ősszel sírba száll egy jó dallamú idős előénekes és magával viszi drága kincsét, sok szép énekét, mert a fiataloknak nem tudta áthagyományozni. Egyszerűen azért nem, mert nem kell nekik a régi ének. Örök panaszuk az időseknek: a mai fiatalok már nem tudják ezeket az énekeket!... Pusztul a búcsúsének...

A veszteségben azonban nem okos dolog azon keseregni: mi minden veszett el, szállt sírba, hanem megmenteni azt, ami ma még van. Mert még van elég pompázó búcsúsénekünk! Ezért szegődünk a szentkúti búcsúsok nyomába.

Aki meg akarja tanulni a búcsúsok énekeit, és együtt akar buzdulni velük, nem jól teszi, ha csak leül a szentkúti templomtéren, vagy csak a harangokkal megy elbűk. Együtt kell zarándokolni velük attól kezdve, hogy elhagyják falujukat és nekifohászknak a hosszú útnak.

A határban „felveszik a nyulak csizmáját” (levetik lábbelijüket, mezítláb járják meg az útat). Énekszóval és imádsággal köszöntik már a legelső útszéli feszületet is, és valamennyit Szentkútiig.

Parlando

Nézzfel bú-nós Jé-zus ke-re-szt-jé-re, Szűz Má-ri-a
Kit látaz ot-tan azo-mo-rú-an függve!
e gyetlen egy kincsét A nagy is ten is te ni gyermekeket

Ilyen keresztrenéző, megnyílt lélekkel halad tovább a búcsúsmenet. Ha kápolnát érnek, imádsággal, énekekkel köszöntik az Urat. Sem szobor, sem kereszt nem kerüli el figyelmüket, hiszen évek óta járják már az útat.

Természetesen a végeláthatatlan úton, mezőkön, hegyeken megoldják olykor a szigorú rendet jámbor beszélgetéssel, szelíd tréfákkal. De nem sok időre, mert csak újra előtűnik egy feszület...

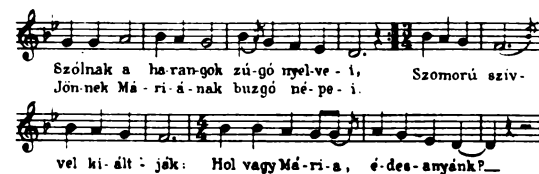
A hosszú, nehéz út végén ott a szentkúti templom! Boldog az, aki legelőször megpillantja! Fel is szárnyal vidáman-sírva az ének:

Látjuk Anyánk határodát
Gyöngvőru szép templomodat.
Sírunk a nagy örömben...

(Dall.: Dicsértéssel ó Mária.)

De ne merjen senki álnok lélekkel, szennyes szívvel Szűz Mária elé menni! Az úton megtisztult

már minden búcsús lelke a bűnbánatban és a vágyakozásban, hogy a szentkúti barátoknál mielőbb meggyón. Itt a szentkúti forrás: megtisztul a test is! Cipőt húznak, és megfrissülve, víg énekekkel bevonulnak. Zeng már a harangszó is!

Szólnak a ha-ran-gok zú-gó nyel-ve - i, Szomorú szív-
Jön-nek Má-ri-á-nak buzgó né-pe - i.
vel ki-ált - ják: Hol vagy Má-ri-a, é-des-anyánk?...

Most szállnak a legszebb énekek az égbe! Mindenki hálát rebeg, hogy erőben-épségben idejuthattott.

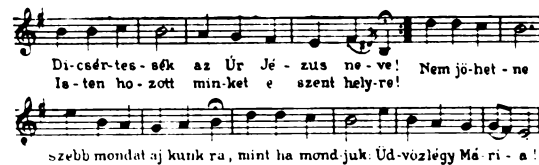

Ki az é - gi Szűz-a-nyát szív-ből sze-re-ti,
Szent ö - röm-mel si - es - sen meg - kö - szön - te - ni!
Üd - vöz - légy menny or - szág gyön - gye, hó - li - li - om - szál,
Szűz Má - ri - a kö - szön - té - sünk tró - nu - sod - hoz szál.

Nyitva áll előttünk a szentkúti templom.
Ahol elcszlik minden bú és fájdalom.
Üdvözlégy, mennyország gyöngve...

Di - csér - tes - sék a Jé - zus E szép szó-val lé - punk - szent
dra - ga - lá - tos - szent - ne - ve!
haj - lé - kod - ba, É - des a - nyánk, a te ny - gy - lá - tá - sod - ra;

Di - csér - tes - sék az Úr Jé - zus ne - ve! Nem jö - het - ne
Is - ten ho - zott min - ket e - szent hely - re!
szébb mondat aj - kunk ra, mint ha mond - juk: Üd - vözlégy Má - ri - a!

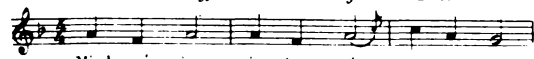
Üd - vöz - légy Szentkút - nak tün - dok - ló Csil - la - ga,
A szép menny or - szág tak Ku - rály né - Asz - zo - nya!

Te köszöntésedre messziről fáradtunk,
Kedves édesanyánk, könyörülj mirajtunk!

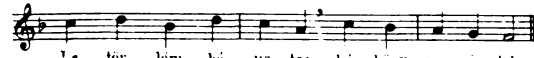
Honnan érdemeltük ezt a nagy kegyelmet,
Hogy most megláthatjuk drága szent képedet?

Van-e a-ki ne szeret-né a Szűz Má-ri-át?—
Mi-dűn hozzánk így in-té-zi a-nya-i sza-vát:—

Mind-nyá - jan én hoz - záni jőj - je tek.

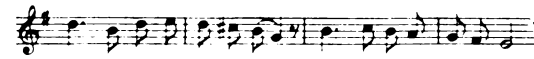
Le - tör - lőm bú - na tos, bú s köny - nye - i - tek.

Jöjjön ide a bánatos özvegy és árva,
Itt van a kegyes Szűzanya, megvigasztalja!

Eloszlik itt a bú és a fájdalom, ezt ígéri az ének. Mert tengernyi a baj! Egyik fiú künn veszett Oroszországban, jég érte a búzát, nem lesz tüzelő... Minden reménység összeomlott... Ki tud itt vigasztalni? Csak aki épen így, vagy még jobban érezte a föld keserűségét, hogy számkivetés életünk minden napja. Az tud vigasztalni, aki Fiát, egyetlen természet és reménységét, Jézusát holtan tartotta ölében: Szűz Mária!

A kik i - de jöt - te - tek, mind - nyá jan köny - nyez ze - tek!

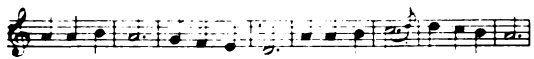

Mert a Fáj - dal mas A - nya... szent Fi - át így si - ral ja:

Jajj ne - kem, jajj ne - kem, meghalt ked - ves gyerme - kem!

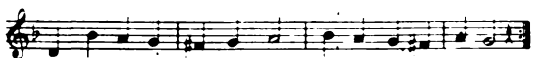
Nézzetek a Szűzanyát, halva tartja Magzatát.
Van-e, aki nem szánja, ha szavait így hallja:
Jajj nekem, jajj nekem, meghalt szegény gyerme-
[kem!]

Kál - vá - ri - a vé - res or - ma Fe - ke - té - vel van be - von va.

Nézz fel a kál - vá - ri - á - ra, Á Szűz gyá - szá - ra!—

Bi - bor - pi - ros szép ró - zsa nyí - lik a Göl - go - tún,
Oh áll a Fáj - dal - mas Szűz, mint egy li - li - om - szál.

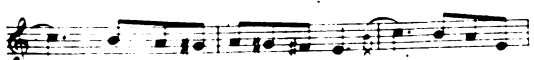
Né - zi, hogy Szent Fi - a szen - ved a ke - reszt - fát.

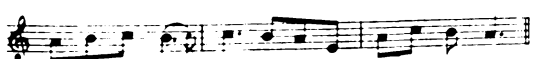
Ó, el ne hagyj, légy ve - lem, Fáj - dal - mas Szűz - a - nyám!

Sír - a Szent Szűz fá - dal - má - ba.

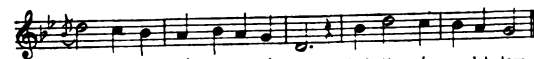
Mert Szent Fi - át nem ta - lál - ja. Jajj, hát ki - hez

fo - lyá - mod - jam? Jajj, pa - na - szom ki - nek mond jam?

Höl vagy é - des Jé - zus, sze - rel - mes szű - löt - tem,

Ki nél - kül már a vi - lá - gon hol - tig ár - va let - tem.

Hoz - zád jöt - tünk A nyánk, hogy - ha meg hall - gat - nál,

Szo - mo - rú a szí - vünk, ha meg - ví - gasz - tal - nál...
Any - nyi a szí - vünk nek, lel - künk - nek pa - na - sza,

Nyel - vünk az - tat még csak el - sem so - rol - hat - ja!

A legkedvesebb búcsúdallamok ezek. „Aki ide jöttetek“ dallamára éneklék a legszebb Fájdalmas Szűzanya-szöveget:

Szűz Mária gyászvirág,
Mély bánatot termő ág.
Mint összetört rózsaszál,
Jajj, de árván maradtál!
Mária, Mária, hétfájdalmú Szűzanya!

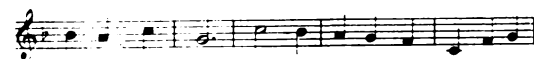
Mennyivel könnyebb elviselni szenvedésünket, ha meggondoljuk, hogy a bűnnélküli Szűzanyának még sokkal nagyobb fájdalom járta át lelkét. Mi ugyan bűneinkért megérdemeljük a büntetést...

A Szűzanya így simítja le a borút, bajt, szenvedést homlokunkról és lelkünkéről. Megkönnyeb-
bülve kelünk fel.

Új zarándokok jönnek, új népviseletben, új színt, új pompát, új éneket hoznak messze vidékről.

Szűz Má - ri - a ö - rö - mé - re jöt - tünk i - de

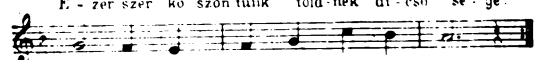
e szent hely re! Kö - szön - te - ni jöt - tünk, e gek

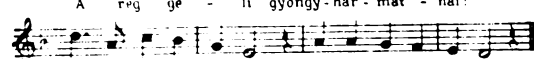
Li - li - o - ma, Má - ri - a, Szent kút - nak szép csil - la - ga!

Új - voz légy Má - ri - a, e - gek é - kes - sé - ge,
E - zer szer - ko szon - tunk föld - nek di - cső - se - ge!

Szebb vagy a haj - nal - csil - lag - nál,
A reg - ge - li gyongy - har - mat - nál!

Il - la - to - zó pi - ros pün - kös - di ró - zsa - szál!

Új víz- lény Má- ri- a gyön- gy vi- rág szál! -
Az ég- ke- gye- lem- har- mat- ja ról szállt! -
Rajt e- resz- tett- szűz sze- rel- med- mé- be.
száz- szor ál- dott gyön- gye- lé- pes- ké- je! -

Allandó itt az Isten dicsérete, aki Szűzanyánknak oly páratlan, csodálatos virágot teremtett a földre! És hiába ereszkedik alá az este, az imádság és ének meg nem szűnik. Csak mikor már igen besötétedik és lehül a völgyben a levegő, csak akkor vonulnak vissza házaikba!

A gyermeknépség álmosan hunyorog, ideje, hogy aludjanak már. Az előénekes bele is kezd az estéli énekbe:

Dicsér- tes- eek az Úr Jé- zus ne- ve!
Is- ten ho- zott minket e- szent hely- re. Nem jo- het- ne
sze- bb mondat aj- kunk- ra. Hogyha mondjuk 'Údvözlé- gy Má- ri- a'

Mire végetér a hat vers, úgy alusznak a gyermekek, mint a tej... De az igazi búcsús átvirrasztja az éjszakát imádsággal és énekkel! Egyik szobában megkezdik a „tizenkét óra énekét.”

Egy az ó- ra, egy az Is- ten az ég- ben.
A- ki la- kik fenn a ma- gas e- gek- ben.
E- gek- ben, men- nyek- ben, la- ko- zik mi- szí- vünk- ben.

Két óra a hit és a reménység állandó ápolására figyelmezteti a búcsúst, három óra az imádság és jelenlévő Szentháromságot juttatja eszébe. Szűz Máriát négy angyal vitte a mennyországba, erre gondolunk négy órákor. Öt óra Krisztus öt sebéit, hat óra Krisztus föltámadását, hét óra hét szavát a kereszten, idézi fel. Nyolc a boldogság, kilenc az angyali kar, tizparancsolatot kell tartani. Tizenegy órákor is fölfogadta az Úr szöllejébe a munkásokat, nagy vigasztalás és biztatás ez az idősebb búcsúsoknak... Vajha együtt ülhetnének tizenkét órákor a tizenkét apostollal az örök élet lakomáján!...

Másik szobában mást énekelnek. Valaki rettenetes történetet tud:

Hall- gas- sa- tok, csak én- rám jól. Csú- da tor- té- ne- tet mon- dok!
A mi- lyet nem hall- ta- tok, 0- lyan tor- té- ne- tet mon- dok!

A végítélet borzalmait feltáró ének végén elpanaszolta a jó Krisztina néni, hogy a mai fiatalok kinevetik ezt az énekét, vagy meg sem hallgatják.

Már dereng az ég alja, a „piros hajnal” bontogatja szárnyát. Nosza felcsendül a reggeli köszöntő:

Kel- jete- k fel, kik el- alud- tatok!
A- kik buz- gón nem imá- dko- ztatok.
Vig- yáz- zatok, hogy kos- zorú- tokon
A pi- ros ró- zsa el ne hervad- jon!

(Dallama: Nézz fel bűnös...)

„Keljetekek fel az álomból!” — hallik innen is, ott is. Föl is serkennek szaporán a kis búcsúsok. Itt is, ott is fölbukkan álmos, kócos fejecskéjük. Hamar segít rajtuk a hideg víz! A felkelő nap senkit sem talál álomban.

Mindenfelől szárnyal újra az ének. Jó búcsús minden szentmisét végigénekel. Így aztán hamarosan delelőre hág a nap. Délben már indulniok kell hazafelé!...

Mégegyszer megnézik a Szűzanya arcát, hogy azután jól lelkükben maradjon. Elrebegik utolsó imáikat, legszebb énekeiket és fájó szívvel elbúcsúznak a templomtól. Megzendül újra a harangzó. Festői rendben indul a búcsússereg; énekel jöttek, énekel mennek hazafelé:

Par- lan- do
A- lya- is- ten- nek le- á- nya, Má- ri- a se- gits!
Sze- nt lé- lek- is- ten- má- tá- ka- ja, Má- ri- a se- gits!
Té- ged vol- tunk kö- szon- te- ni. Miel- töz- tass hát meg- hall- gat- ni!
Min- den- ne- mű- szük- sé- günk- ben Má- ri- a se- gits!

Valameddig lehet hallani őket, de aztán, hogy eltűntek, elenyészik az énekük is. Lelkük terhét otthagyták a szentkúti gyóntatószékben, szívük bánatát elsírták a Fájdalmas Anya előtt. Megvigasztalódtak, megkönnyebbültek.

Egyik útkanyarulatnál megegyszer feltűnik előttük a szentkúti templom, megegyszer búcsút intenek feléje, aztán meggyorsítva lépésüket, lelkükben a Szűzanya képével térnek a hazai útra...

A szentkúti búcsúsok nyomában szedtünk néhány szál virágot. Földbe ültetjük, hogy megmaradjon, illatozzon és elszaporodjon ez a csodálatos virág: a búcsús ének!

ÜZENTEK JULIÁN BARÁTÉRT.

Ah, menni, menni kell ma innen messze,
valami új, nagy, szent dolgot keresve!
Azt nem tudom, mi, — csak, hogy hívogat benn
valami, s arra, csakis arra lettem...

Üzentek távol földek, belső titkok:
„Mehódításra ért az ősi bírtok,
Öröknapoktól néked rendelt ország!
Külső csodák mind tőle hullott morzsák...”

Most konkvisztádor légy!... Nem! Julián pap,
ki indul, bot-sarutlan, Ázsiának,
s ki hogyha késik, minden végleg veszve!

Sárgán felhőzik ködlő kelet alja,
Ma hívnak kívül és benn, menni arra,
hol lélektitkok várnak, messze, messze...

Kubinyi Décese.

Június:
1944. évi

Egy aranymisés kapucinus páter.

Október hó 17-én bensőséges ünnepe volt a nagyvárad kapucinus rendháznak. Ekkor töltötte be a rendház főnöke, P. Somhegyi Veremund papságának ötvenedik esztendejét, és mutatta be az Úrnak hálaadó ünneplé szentmiséjét az általa nemrég művésziesen restaurált templomban.

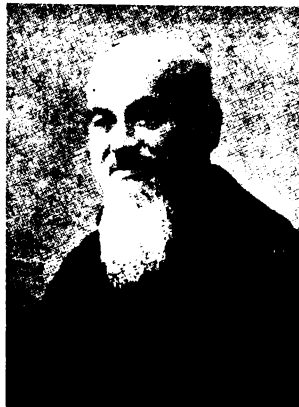
Sok ezren vannak nemcsak Budapest, de az egész ország katolikus hívei között, akik Őt személyesen ismerik, és emlékeznek örökre mosolygó, derűs arcára. Hiszen alig hét éve távozott el körülökből a mindenkítől annyira tisztelt és szeretett „Veremund Atya”, akiben nemcsak a budai kapucinus egyházközség híve, de egész Budapest katolikus közönsége is egy igazi, az Úr Jézus ügyéért és híveiért mindent feláldozni kész lelkipásztort veszített el, aki azonban lelkében és imáiban a távolban is hű maradt Budapest népéhez.

Rendi tartományfőnöke jogos büszkeséggel állapíthatta meg róla az ünnepségre kibocsátott meghívóban, hogy „az eltelt öt évtized alatt számtalan kegyelmet árasztott ki a Gondviselés a jubiláns apostoli lelkén keresztül magyar népünkre, a szenvedők, nélkülözők százaira, a szebb jövőről álmodozó magyar ifjúságra és az istenes élet útjára visszatért bűnbánó lelkek ezreire”.

Szent Ferenc Atyánknak hűséges fia, aki sohasem lankadt, sohasem csüggedt, sohasem tévovázott, hanem

ment előre bátran azon az úton, amelyet kijelölt számára a Gondviselés és Rendjének szabályzata. Sziklaszilárd jellem, az elvek harcosa, aki nem alkuszik, hanem sikra száll bátran az igazságért, még akkor is, amikor vértanúság vár rá, mint a kommunizmus idejében.

Minden érzésében és tervében ma-

gyar, bár eredetére nézve német. A fejérmegyei Balinka községben született 1870. március 15-én. Szüleinek 11. gyermeke. A magyaros érzést és lelkületet szüleitől örökölte, és a magyar nép iránti nagy szeretete ösztönözte arra, hogy „Schweighardt” csa-

ládi nevét is „Somhegyi”-re változtassa. — A szerzetesrendi kötelékben eltöltött ötven év az üdvös és hasznos munkák szakadatlan láncolata volt. Lelkipásztori téren ugyan nem érte el első célját, hogy mint szerzetesmisszionárius a pogányok között hirdethesse az evangéliumot, de annál több alkalma nyílt arra, hogy magyar népünket részesítse a hit és kegyelem áldásaiban. — Teológiai, filozófiai, gimnáziumi tanár és hittanár Pozsonyban, Budapesten, Esztergomban, Tatán, házfőnök Pozsonyban, Budapesten, Tatán, Mórton, Máriabesnyőn, és most Nagyváradon tölti be ezt a tisztet. Kiténő szervező képességének bizonyítékai az általa létrehozott szövetkezetek, katolikus körök, iskolák, internátusok, stb. Most éppen Nagyváradon is egy tanoncinternátus létesítésén fáradozik. Megírta a Kapucinus Rend rövid történetét is, és a budai kapucinus templom restaurálása alkalmából egy emlékkönyvet adott ki. — Különös érdeme, hogy 1921-től kezdve a Kapucinus Rendet újból belekapcsolta a népmissziós munkába is, aminek mindig fáradhatatlan buzgalma apostola volt. Népmissziós és lelkigyakorlatos úttjai úgyszólván egész hazánkra kiterjednek.

Szívünkben kívánjuk a jubiláns apostolnak, a derék krisztusi munkásnak, hogy az Úr bőséges áldása és hathatós kegyelme legyen kísérője még hosszú éveken át.

— BK —

BETEGSÉGÜNKBEN ORVOSSÁGUNK.

Szent Ferenc missziója a társadalomban.

Mindenki boldog akar lenni, de boldogtalan senki sem szeretne. Boldog csak Istennel lehet az ember s mindenkinek ez jogában áll. Ez az egyenlőség. Isten mindenkinek egy lelket adott s egy mennyországot ígért. Ezért küzdeni, járadozni kell testileg és lelkileg, tehát dolgozunk és imádkozunk! A vörös szocializmus munka nélkül ajánlja-kinálja-ígérgeti az egyenlőséget. Természetesen abból nem lesz semmi. Hogy elterelje a figyelmet a magánvagyon igazságtalan elkobzásától, oda ordítja a megradult népnek a harmadik világmegváltó jelszót: testvériség. Testvérek, eltársak vagyunk, ne hagyjuk magunkat, tartsunk össze. Epen aki legjobban kiabálja, a többi akarja megnyergelni s a nép hátán óhajt uralomra kerülni. A legszebb szót használja fel aljas szándékának leleplezésére.

3. Mert mit jelent e szó: testvériség? Krisztus tanította, hogy egy atyának vagyunk a gyermekei: „ti mindnyájan Isten fiai vagytok.” Az Úr imádságában feljogosít arra, hogy Atyánkat tegezzük. Ha egy az Atya s mi a gyermekei vagyunk, tehát a gyermekek egymás között testvérek. Testileg, mert a földből alkotott, lelkileg, mert azt magából adta. Ha testvérek vagyunk, akkor egyik a másiknak vegye észre a szükségét, testi-lelki nyomorúságát s igyekezzék rajta segíteni. Amit akarsz, hogy neked cselekedjenek, te azt tedd előbb mással! A testvériség nemcsak jogot, előnyt biztosít, hogy mástól segítséget várjunk és kapjunk, hanem először is kötelességet jelent, hogy másoknak adjunk abból, amink van, még a szükségesből is. Az igazi testvérek egymásra nem irigykednek, nem állnak

bosszút egymáson, nem kárörvendők, hanem másnak a javát akarják. Keresztény szocializmusnak is ez az alapja. Szocius azt jelenti, társ, testvér. Hát legyen is azok a szó igaz s legszigorúbb értelmezésében is.

Szent Ferenc ezt valószínűleg meg nemcsak az emberekkel, hanem Isten minden teremtményeivel. Egyenkint testvérenek nevezte a napot, holdat, virágot, állatot. Fraternizált mindenkivel, a farkasnak is békejobbot nyújtott; inkább nem evett, hogy a madárhugának legyen ételük. A harmadikrendjével a világ rideg áramlatába a testvériség meleg szeretet-hullámai sugározták. A szegény akció s az Egri Norma mind az ő nagy szívének Golf-áramlatai. A világi rendjében is a szegénység szellemét iktatta követői lelkébe. Ha nem ragaszkodnak a röhöz, nem rajonganak a mulandókért, könnyen le tudnak mondani még a legszükségesebből is, ezzel nagyban hozzá járulnak a lelkek egyensúlyban tartásához s a társadalmi elégedetlenséget megszüntetik. Mert az önfegyelmecett, lelkileg független, szívben szabad, sajátjához nem ragaszkodó ember együtt tud érezni a szenvedővel, nyomorgóval, nem csak együtt érez, de segíteni is akar és tud és segít is. Testvér! lát mindenkiben, akinek segíteni legszívesebben feladta. Az ilyen lelek Veronika kendeje: könnyeket letörül: Cirenei Simon: keresztünket segít rinni, gondjainkat megosztja; áldott, hűs kéz: elégedetlenségtől lázás homlokot megsimogatja.

Társadalmunk lángban áll, siessünk oltani? Akarod? Sajátságod el Szent Ferenc szellemét, lépj követői közé a Világi Rendjébe!

P. Rethy Apollinárisz.

SZEGÉNYSÉG... BOLDOGSÁG!...

Hatalmas fákat gyengéden ráz a késő őszi szél. Aranyárga és bíborvörös falevelek lassú egymásután hullanak a szürke földre.

Egy röpké pillanatra leszálok a huszadik század büszke magaslatairól, és gondolatban végigjárom Eisenach görbe utcáskáit.

Ahitattal állok meg egy fogadó udvarán, egy nyomorúságos kis viskó előtt. Eredetileg istállónak épült, később azonban fenséges célt szolgált. Itt húzta meg magát II. Endre király leánya, Szent Erzsébet, mikor sógora kiűzte Wartburgból. Ebben a dűlendező istállóban csüfölt disznóólban mondott le gyermekeiről, két udvarhölgye szerető gondoskodásáról, sőt még a hatalmas Frigyes császár kezéről is... az *édes Jézusért!* Lajos herceg ifjú özvegye koldult, és betegeket ápolt. Darócban járt és ostromozta magát. Dohos szalmán aludt és az életével megmutatta, hogy a leg-tökéletesebb boldogságot csak a lelkileg egészen szegény ismerheti meg.

A keresztrevert véréző szívű Krisztus Erzsébet homlokára is rálehelte szeretet-csókját, de ezzel együtt vállaira helyezte keresztjét is. És Erzsébet kimondhatatlan örömmel, mosolyogva, dalolva viselte az Üdvözítő legdrágább ajándékát, Jézus jegyese nap-nap után felfeszítette magát a keresztfára. Nap-nap után végigjárta a Golgotát, hűségesen követve Szent Ferenc nyomdokait. Sokan nem vették észre a lábanyomán fakadó virágokat, ő azonban szívesen viselte a legszörnyűbb megpróbáltatásokat is. *Akit szeret az Úr, megfenyíti.* (Péld 3, 12.) És a Poverello kis nővérét annyira szerette az Úr Jézus, hogy 24 éves korára már a lelki tökéletesség érlelte. **Benceza Mária**

KÉT SZÓ.

A gimnázium tornacsarnokában gyülekezünk. Egy kedves, öreg bácsitól búcsúzunk, öreg igazgató Urunk válik meg tőlünk. A szívekben a búcsúzás fájó érzése feszít.

Mindenki sajnálja a távozását, hiszen második apánk volt.

Idős, ősz bácsi lép a terembe. Elhallgatnak a fecsegők. Komolyság, a lélek fájdalom ül ki a mindig vidám gyermek arcokra. A nyugalomba vonuló igazgató Úr haját megfehéřítette az idő, a gond. A gond, amellyel örkdődött diákjai felett, mint az alvó bajtársak mellett a hős katona őrszem. Ismerte és szerette fiait. Szerette és megértette. Megértette csinyeiket, együtt nevelt velük és együtt dolgozott mindenkivel. Nem dorgálással, fenytéssel javította fiait, hanem szeretettel, megértéssel, jószóval.

Fellép az emelvényre. Nem sokat mond, de diákjai büszkeséggel, hálaival néznek reá, és köszönik ezt a pár szót is.

Befejezi mondanivalóját, elbúcsúzik, és két szót vés szívébe. Két szót, melyben benne van minden szeretete, kedvessége, féltése: „Fiaim! Istennel előre!” **Piukovich István**

ISTEN MOSOLYOG AZ ÉGBŐL...

Isten mosolyog az égből,
Mikor az embert látja.
Lehajoi hozzá a földre,
Felviszi a mennyországba.

S a lélek néha, csak akkor
Veszi az Istent észre,
Mikor felvitte magához
A földről a szép égbe...

Pintér József, Kecskemét.

AZ IMÁRÓL.

A jó Isten az imádságot azért adta, hogy beszélgetni tudjunk Vele, feszélyezettség nélkül, bizalmasan Csak azzal tudunk ilyen közvetlenül beszélgetni, akit szeretünk, s akitől reméljük, hogy meghallgat minket. A legkisebb jó, ami történik velünk, mind Tőle származik. Néha közvetlenül, néha közvetve. Imádkozunk tehát, nemcsak mert „kell”, mert a vallásunk parancsolja, hanem csupán szeretetből Krisztusunk iránt. Jól esik nekünk beszélgetni Vele, mert Ő biztosan meghallgat minket. Olyan jó a feszület előtt leborulni, kiönteni

**Jézuskám, a Tied vagyok!
Péter érted mindenre kész.
S kérdi Jézus feltőn, szenten:
Akkor is, Péter, ha nehéz?**

minden örömlünket, fájdalmunkat, a legjóságosabb Atyának, a legszeretetteljesebb Testvérnek, Istenünknek, Krisztusunknak... Szívünk, lelkünk, eszünk, egész lényünk imádkozik, ha meggondoljuk, hogy a királyok Királyával, magával Teremtőnkkel, Alkotókkal beszélünk, akinek létezésünket, életünket köszönhetjük. Az ima közelebb emel Krisztushoz, — márpedig ez a legfőbb célunk, centrális alapfogalata életünknek. Ezért élünk, s ezért imádkozunk.

Lítvay Piroksa, Nagykanizsa.

DICSÉRJÉTEK AZ URAT!

Úgy 9 óra felé, mikor a fehér falu, piros tetős kis házak fázósan bujnak meg a szürkületben, tisztán csengve, bongva szólal meg az én kis falum harangja. Hirdeti: dicséřjétek az Urat. Ahitattal kulcsolom össze kezeimet... Olyan jó, megnyugtató, úgy tudom érezni, és úgy látja a lelkem, hogy ott fenn az Úr szemé mosolygó szeretettel pillant le. **Mecseki Margit.**

Szent Ferenc minden tisztelőjének állandó olvasmánya

a FIORETTI, azaz VIRÁGSZÁLAK

Szent Ferenc és társai életéből.

A világirodalom gyöngye minden fejezete. A ferences szellem ölt testet alakjaiban, életszemléletünk szépségei, a ferences bűnbánat alázata és az igazi öröm tudománya teszi boldoggá s lelkileg gazdaggá az első testvérek szegényes életét.

A könyv ára: 4.— Ft. A szállítási költségeket a kiadóhatal fizeti.

Rendtartományunk előjárósága a Magyar Barát kiadóhivatalának szervezésében személyi változást rendelt el. Kovács Kamill testvért a Magyar Szentföldre helyezte, s helyébe Fehér Damáz okleveles hitoktató-testvért nevezte ki. Kamill testvér lelkes munkájának és népszerűségének köszönheti a Magyar Barát, hogy kiadványai — különösen a népi ájtatosságok füzetei — országos mozgalmat indíthattak, s a téli engesztelő kilencedek, a szállás-keresés, a lurdi ájtatosság, a Fájdalmas Szűz ájtatossági oly széles réteget ölelték fel a magyar falvak és városok lakosságának. A gyöngyösi Fájdalmas Szűz kegyhelyének megismertetésében és a zárándoklatok megszervezésében pedig elsősorban apostolnak bizonyult. A Magyar Barát szerkesztősége és minden olvasója, a lelkes terjesztőtestvérek és jámbor előimádkozók hálás lélekkel imádkoznak érte, s kívánnak áldást új munkakörére! — Damáz testvér Siklósról került a Magyar Barát követségébe, s már a drávamenti ormánysági magyar falvak vallási oktatásában megmutatta apostoli lelkületét. Most az élő szó helyébe az íróasztal és a ferences sajtó szervezése és terjesztése kerül. Mérheterlenül nagyobb apostoli terület, mint az eddigi, hiszen népi mozgalmunkon keresztül százazrekhez visz hitet, lelki

crösséget, vizsgálatát minden küldeménye. Nagyon kérem Kedves Előfizetőinket és Terjesztőinket, szeressék meg Damáz testvért is, s az eddigi bizalommal keressék fel minden kiadóhivatali ügyükben. Damáz testvér Vácról irányítja a kiadóhivatali üzemet. Óhozza tehát a megrendelések, előfizetések, felszólalások, tudakolások, címváltozások, stb. tartoznak. Ezekben az ügyekben a következő címre írjanak: Magyar Barát kiadóhivatala, VÁC. A szerkesztőségi ügyek továbbra is Gyöngyösön maradnak.

A SZÁLLÁSKERESÉS hordozható képét szép színekben festette meg kedvelt festőművésznünk, Márton Lajos. Megható melegséggel ábrázolja azt a szorongó helyzetet, amelyben Szűz Mária és Szent József szállást keresett Betlehemben, hogy otthona legyen a kis Jézuskának. Az ájtatosságot ez előtt a szentkép előtt végezzük ezentúl, ezt a képet hordozzuk körmenetileg házról-házra, s ezt áldatjuk meg a pappal, mielőtt a szentkilencedet megkezdjük. Ára a különleges csomagolással és a portóval együtt darabonként 3.— pengő.

Kilencedjeinket a téli hónapokban az idén is megtartjuk. Novemberben Árpádházi Szent Margithoz, jégújabb magyar szentünkhöz imádkozunk, decemberben a Szálláskeresést végezzük, januárban a Szentatya akaratának megfelelőleg a Szeplőtelen Szív engesztelésére, februárban a lurdi Szűzanya, márciusban pedig a Fájdalmas Szűzanya tiszteletére tartunk kilencnapos ájtatosságot. Már most kérjük az előjáró és előimádkozó testvéreket, hogy így osszák be a telet, válasszák meg a

megfelelő kilenc napot a helyi igények szerint és szervezzék be a híveket. A szentkilencedhez szükséges kis füzetek a Magyar Barát kiadóhivatalában kaphatók, Vácott. Összes kiadványainkat tartalmazó megrendelőlapokat nagyobb bőségben küldünk minden előfizetőnknek és terjesztőnknek.

Új könyvekkel gazdagítottuk a ferences irodalmat. Jelen számunk hírdetéseiben megismerkedhet velük az olvasó. Különösen a *Fioretti*, azaz *Virágszálak Szent Ferenc és tórsai életéből* c. könyvünket ajánljuk Kedves Olvasóinknak, amelyből Szent Ferenc Atyánk életének legbensőségesebb élményeit ismerhetjük meg. Szent Ferenc gyermekeinek állandó olvasmánya ez a világirodalmi szempontból is páratlan alkotás. Tekintettel a nagy kelendőségre, nagyon kérem Szent Ferenc Atyánk minden tisztelőjét, hogy mennél hamarabb szerezzé be ezt a könyvet, s így tegye lehetővé az ólomanyag beolvastása előtt az újabb kiadás megjelenését.

Sziénai Szent Bernardin halálának 500 éves fordulójára jelent meg Bargellini tollából és Nagymányoky Gilbert OFM. fordításában a nagy Szent életrajza SZIENAI SAS címen. A nagyszerű munka élvezetes és rendkívül tanulságos olvasmánya minden katolikus hívőnek. Különösen a terciáriusok nem nélkülözhetik.

Üzv. Ézsiás Antalné és Berend Károly előfizetett a Magyar Barátra, azonban elfelejtette a befizetőlapra jegyezni lakóhelyét (a postabélyegző is elmosódott!). Szeretettel kérjük, jelezzék lakcímüket, hogy a beküldött összeget könyvelhessük és a lapot zavartalanul megküldhessük.

P. dr. Dám Ince OFM, a Magyar Barát szerkesztője

FERENCES SZEMMEL (FERENCES TÉMÁK — MAI FELADATOK)

címen köti csokorba azokat a tanulmányokat, amelyekben egy évtizeden keresztül a ferences szellemet szolgálta. Összefoglaló címei is jelzik szempontjait: Az isteni kegyelem remeklése, A szentségimádók iskolája, Szent Ferenc lelke, A ferences iskola hagyatéka, Prohászka küldetése, Egyház és népiség címen kerülnek ferences megvilágításba korunk nagy kérdései, forduló, eszményei.

A 360 oldalas kötet ára: 7.— P. — Megrendelheted a Magyar Barát Kiadóhivatalában Vácott, vagy a szerzőnél Gyöngyösön.

Karácsonyi üdvözléteidet

a Magyar Barát karácsonyi és újévi levelezőlapjain küldd jóbarátaidhoz!

Ára darabonként 20 fillér!

ÚJ KÖNYVEINK A KARÁCSONYI KÖNYVESPOLCON

MEGJELENT:

Virágszálak Szent Ferenc és társai életéből. Fioretti.
(Szent Ferenc élete legendákban.) Kőszeghy Mihály dr. fordítása. Ára 4.— P.
Bargellini—Nagymányoky: Sziénai Sas. Sziénai Szent Bernardin élete. Ára 5.— P.
Dám Ince, OFM.: Ferences szemmel. Ferences témák

Assiszi Szent Ferenc tisztelete (elfogyott)
Árpád-házi Szent Margit tisztelete (60 fillér)
Fájdalmas Szűzanya tisztelete (60 fillér)
Jézus Szíve tisztelete (60 fillér)
Kis Szent Teréz tisztelete (60 fillér)
Lurdi ájtatosság (60 fillér)
Pádual Szent Antal tisztelete (60 fillér)
Szállást keres a Szent Család (60 fillér)
Szent Erzsébet tisztelete (60 fillér)

A LELKI ÉLET FERENCES MESTEREI:

Szent Bonaventúra: A lélek útjai Istenhez (3.50 P.)
Meyer—Mária-földi: Szent Bonaventúra lelki gyakorlatos vázlat (elfogyott)
Milánói Jakab: A szeretet zsarátnoka. Lelkiélet iskolája (3.50 P.)
Szent Bonaventúra: Tökéletesség kis tükrök (3.— P.)
P. Szedő Dénes: Philomena (3.50 P.)
Szent Bonaventúra: Besszélgetek a lelkemmel (3.50 P.)

GYÖNGYÖSI FERENCES KÖNYVEK:

P. Kőnig Kelemen: A keresztény egyházak egysége (5.— F.)

SAJTÓ ALATT:

— Mai feladatok. Ára 7.— P.
Kiss Szaléz, OFM: Mindent az Istenért! Lechner Mária Franciska anyja jellemrajza. Ára 4.— P. (III. Kiadás sajtó alatt.)
Dám Ince, OFM.: Egyház és népiség. Ára 5.— P.
Roznik Rajnér, OFM.: Krisztus útján. Ára 7.— P.

P. Németh Luciusz: A ferences rendszabály tökéletessége (3.80 P.)
P. Unyi Bernárdin: A mohácsi ferencesek története (4.— P.)
P. dr. Nagy Konstantin: A magyar katolikus egyház nemzeti zsinatai (4.— P.)
P. dr. László Ákos: A ferences iskola természetbölcseleti problémái (4.— P.)

EGYÉB FERENCES KIADVÁNYOK:

Lantos-Kiss Antal: Mi inasok. (5.— P.)
P. Kiss Szaléz: Mindent az Istenért! (3.— P.)
P. dr. Dám Ince: Ferences Misszálé (kötve 4.— P.)
Majszai—Dám: Szent Ferenc Világi (III.) Rendjének vezérkönyve (2.20 P.)
Pálffy Erzsébet: Szent Ferenc szentélyei (2.20 P.)
Zadravec István: Alverna (2.20 P.)
Dezső István: P. Florentini Teodóz élete és a Keresztes Nővérek társulata (2.60 P.)
P. Majszai Mór: Biztatások a szebb világba (2.— P.)
P. Meyer—Unyi: Ferenc testvér (Szent Ferenc élete és műve) (Ára 2.20 P.)
Dr. Monostory Elek: Az én igám (40 keresztúti elmélkedés) (3.— P.)

Magyar Barát kiadóhivatala, Vác. Postafiók 16.

**Írógép!
Számológép!
Szorzó és
összeadógép!**

Kölcsönzés, vétel, csere, eladás.
Nagy raktár új és ujjáépített gépekből

Vajda Zoltán József
cégnél.

Kispest, Klapka-u. 3/a.
Telefon: 142—103.

Kedves Olvasóinkért és terjesztőinkért minden hónap első szombatján reggel 7 órakor szentmisét mondunk a Gyöngyösi Fájdalmas Szűzanya kegyelménél. Lélekben mindannyian kapcsolódjunk Jézus keresztáldozatába ezen a napon, a egy szívvel, egy lélekkel estremöljük a mennyei Atyát bocsánatért, békéért, minden szükségünkért!

HALOTTAINK:

Varga Gáspár plébános, Felsőzellő-
bori Borhy György, felsőházi tag,
Gyöngyöstarján.
ösv. Kovács Gyuláné, Budapest.
Járányi József, Pécs.

Elhunyt előfizetőinkért havonta két szentmisét mutatunk be! Nyugodjanak békében!